

PE0932. Treball Final de Grau

Línia A. Iniciació a la investigació

Violència contra les dones i deontologia als magazins de televisió matinals. Els casos de Diana Quer i Laura Luelmo.

Autora: Maria del Mar Espada Arzo

Tutora: Amparo López Meri

Curs acadèmic 2018-2019

Grau en Periodisme

Violència contra les dones i deontologia als magazins de televisió matinals. Els casos de Diana Quer i Laura Luelmo

Resum executiu

Els mitjans de comunicació juguen un paper fonamental a l'hora de construir el imaginari col·lectiu comú, tenint el poder de visibilitzar o ocultar els problemes socials. La violència contra les dones és una de les lacres que afecten a les societats, sent la gravetat del problema i el paper fonamental que hi juguen els mitjans de comunicació el mòbil d'aquesta investigació. Aquest article analitza el tractament periodístic sobre violència contra les dones des d'una perspectiva novedosa, ja que es centra en el paper de les tertulianes, tertulians i presentadores que hi participen als magazins informatius matinals, amb l'objectiu de comprovar si aquests compleixen les pautes que es proposen als manuals deontològics periodístics sobre violència contra les dones, a més d'analitzar si aquests codis s'apliquen a les connexions en directe i als vídeos elaborats per a complementar informació. Per a comprovar-ho, s'han analitzat els casos de Diana Quer i Laura Luelmo, joves assassinades a Espanya per violència masclista al 2016 i 2018, respectivament. La metodologia utilitzada per a desenvolupar el projecte es basa en l'aplicació de l'anàlisi de contingut quantitatiu als fragments de 36 programes no consecutius on es tracten ambdós casos. Les mostres s'han extret dels magazins de televisió *La Mañana de la 1*, de TVE, i del *El Programa de Ana Rosa*, de Telecinc. Els resultats demostren que els magazins de televisió matinals incompleixen majoritàriament les recomanacions deontològiques existents sobre violència masclista, encara que hi ha una clara diferència entre la televisió pública i la televisió privada, sent aquesta segona la que incompleix la deontologia més regularment. No obstant, l'anàlisi realitzat evidencia una clara millora en el cas Laura Luelmo respecte al cas Diana Quer degut, principalment, a l'eclosió mundial de moviments feministes com el #MeToo que han suposat el punt de partida per a l'augment de la conscienciació social i, conseqüentment, de les millores del tractament deontològic als mitjans de comunicació.

Paraules clau: violència contra les dones, violència masclista, magazín matinal, manual deontològic.

Violence against women and deontology in television morning magazines. The cases of Diana Quer and Laura Luelmo

Abstract

The media plays a fundamental role when it comes to constructing the shared collective thinking. They can either raise awareness or hide certain social issues. Violence against women is one of society's scourges; therefore, the importance of the problem and the media's role in it are the mobile of this investigation. This article analyses the media's treatment of gender violence from an original point of view, since it focuses on the role of the talk-show guests and hosts who participate in morning magazines. The objective is to verify if they follow the patterns established by the deontological manuals regarding violence against women and to analyse if these codes are also applied to live connections and the videos elaborated to complement information. In order to examine this, the cases of Diana Quer and Laura Luelmo, two young girls murdered due to gender violence in Spain in 2016 and 2018, have been analysed. The methodology followed is based on a quantitative analysis of 36 non-consecutive fragments where both cases are discussed. The samples have been extracted from TVE's *La Mañana de la 1*, and Telecinco's *El Programa de Ana Rosa*. The results show how morning magazines violate the existing deontological rules regarding gender violence. However, there is a clear difference between public and private television, with the latter being the one that violates the deontology more frequently. Nevertheless, the analysis shows a significant improvement in Laura Luelmo's case, in comparison to Diana Quer's one. This is due to the worldwide emergence of feminist movements, such as #MeToo, which have marked the beginning of the increase of social awareness. Consequently, this has also marked the improvement of the media's deontological treatment.

Key words: violence against women, gender violence, morning magazines, deontological manual.

Índex de continguts

1. Introducció.....	4
1.1. Objectius.....	5
1.2. Hipòtesis.....	5
2. Marc teòric.....	6
2.1. Els magazins informatius.....	6
2.2. Infoentreteniment.....	8-9
2.3. Inici de la cobertura informativa de la violència masclista.....	10-11
2.4. Manuals deontològics sobre violència contra les dones	12-13
3. Disseny metodològic.....	13
3.1. Tècnica d'investigació.....	13
3.2. Mostres analitzades.....	14
3.3. Model d'anàlisi.....	15-16
4. Resultats.....	17
4.1. Tendències generals.....	17-24
4.2. Anàlisi comparatiu.....	25-29
5. Conclusions i discussió.....	30
6. Bibliografia.....	33
7. Resum executiu.....	37

1. Introducció

Actualment, la televisió és el canal més utilitzat per la ciutadania per tal d'informar-se. Dins de les possibilitats que ofereix aquest mitjà de comunicació de masses, el magazín matinal televisiu és un dels formats més explotats per part de les cadenes, ja que aquest abarca tots els gèneres periodístics i hi tenen cabuda totes les temàtiques possibles. Malauradament, la violència contra les dones constitueix un tema habitual en l'agenda pública i mediàtica d'Espanya -i de la resta de societats-. Segons dades de l'Institut Nacional de la Dona, 47 dones van ser assassinades en Espanya a mans de la violència masclista l'any 2018 -més de 1000 dones des de l'any 2003- i, segons l'Organització Mundial de la Salut, 1 de cada 3 dones ha experimentat violència física o sexual al món. La violència masclista provoca més morts al món que la malària i els accidents de tràfic (Venis, S., i Horton, R., 2002). Per tant, ens trobem front una problemàtica socialment transversal i atemporal contra la que és necessari lluitar i, per suposat, visibilitzar. En aquest aspecte, els mitjans de comunicació tenen la capacitat d'informar, investigar i denunciar sobre els casos de violència contra les dones, o bé desinformar, crear prejudicis i fer cas omís de les normes deontològiques existents; en aquest últim aspecte és en el que es centra el present treball. Per a comprovar quin és el grau de compliment dels manuals deontològics existents respecte a qüestions de violència contra les dones als magazins matinals de televisió, aquesta investigació té com a objecte d'estudi *La Mañana de la 1*, pertanyent a la televisió pública Televisió Espanyola i *El programa de Ana Rosa*, de la cadena privada Telecinco.

Pel que fa als casos analitzats en aquest treball, s'han elegit els assassinats de Diana Quer i Laura Luelmo, dos casos molt mediàtics a Espanya als que les tertúlies matinals han dedicat amplis espais per tal de debatre i informar sobre les novetats que s'anaven succeint. Aquests programes assoliren quotes d'audiència altes, sent la via escollida per la majoria de la ciutadania per mantenir-se informada sobre els casos. Per tant, el fet de que els comentaris dels participants en eixes tertúlies, així com les connexions en directe i els vídeos complementaris arriben a tanta quantitat de persones implica una major responsabilitat per part d'aquests, a més d'un tractament feminista de les informacions que complisca les normes deontològiques existents sobre el tractament periodístic de la violència contra les dones.

1.1. Objectius

A partir del visionat de 36 programes no consecutius de *La Mañana de la 1* i *El programa de Ana Rosa*, el present estudi pretén donar resposta als següents plantejaments:

O1. Avaluar si els magazins de televisió espanyols compleixen les recomanacions deontològiques en la cobertura periodística de la violència contra les dones.

O2. Averiguar si hi ha diferències des del punt de vista deontològic entre les intervencions al plató, les connexions en directe i els vídeos elaborats per a complementar la informació sobre violència contra les dones en els magazins de televisió a Espanya.

O3. Comparar si hi ha diferències des del punt de vista deontològic entre la televisió pública i la televisió privada a Espanya respecte a la cobertura periodística de la violència contra les dones.

1.2. Hipòtesi

Tenint en compte els objectius mencionats a l'apartat anterior, i prenent com a referència el pes que ocupa la informació sobre violència masclista a les tertúlies, es plantegen les següents hipòtesis específiques:

H1. Els magazins de televisió espanyols no compleixen la majoria de les normes deontològiques sobre el tractament periodístic de la violència contra les dones, especialment aquelles que tenen a veure amb el context i amb les causes que han provocat les agressions i assassinats.

H2. A les connexions en directe i al vídeos elaborats per a complementar la informació es compleixen més regularment els manuals deontològics sobre violència contra les dones. Així doncs, són les intervencions dels tertulians, col·laboradores i presentadores des de plató les que incompleixen en major percentatge les normes deontològiques sobre violència contra les dones.

H3. Es detecten diferències des del punt de vista deontològic entre la televisió privada i la pública. La televisió privada, per la seva part, incompleix en més ocasions la deontologia periodística sobre el tractament de la violència contra les dones, comparada amb la televisió pública.

2. Marc teòric. Revisió de la literatura

Des de l'expansió social de la televisió a la dècada dels 60, aquesta s'ha convertit en el mitjà de comunicació més consumit per la ciutadania. Segons l'enquesta publicada pel Pew Research Center (2018), realitzada en huit països europeus a finals de l'any 2017, el 81% de la ciutadania espanyola elegeix la televisió com a mitjà per a consumir notícies diàriament. Per tant, el periodisme televisiu es la via de difusió d'informació que arriba d'una manera més ràpida i directa a gran part de la societat, no sols espanyola, sino global (Marín, 2006). A més, segons l'autor, en un món que avança de forma constant cap a la globalització, s'estén cada vegada més la convicció de que els mitjans de comunicació audiovisuals influeixen directament en l'ésser humà.

Si ens centrem en l'espai de temps que abarca aquesta investigació, segons dades publicades per l'EGM -Estudi General de Mitjans- (2018), els espais televisius matinals d'entre setmana concentren un 15'8% de *share*. Més concretament, TVE va concentrar l'any 2018 el 13'4% de l'audiència televisiva matinal, front al 18'4% que va aconseguir Telecinco. Aquestes xifres evidencien la repercussió social que tenen els programes objecte d'aquest treball que, aplicat a la temàtica d'estudi seleccionada, condicionen la visió que té la ciutadania de la violència contra les dones.

2.1. Els magazins informatius

Els magazins són el gènere híbrid per excel·lència a l'actualitat, ja que barreja elements propis del programes purament informatius amb valors característics de l'entreteniment i l'espectacularització. Quan parlem d'hibridació, ens referim a "l'encreuament" o "mestissatge discursiu" que traspasa totes les formes de comunicació actuals, on la televisió està influenciada per altres mitjans i llenguatges

audiovisuals com el cinema, la televisió, la fotografia, la publicitat o inclús els videojocs (Casero-Ripollés i Marzal-Felici, 2011). També anomenat gènere “contenedor” per la quantitat de temàtiques i formats que abarca, els magazins són “programes en els que es busca intencionadament la combinació de la informació amb l’entreteniment, la diversió i l’espectacle” (Cebrián Herreros, 1998), un “caixó de sastre, un magatzem en el que tot té cabuda, sempre que el presentador o presentadora sàpiga embastar-ho”.

Els magazins informatius s’emeten en horaris amb un alt índex d’audiència, aconseguint la fidelització d’aquesta per la seva regularitat i degut a que estan dirigits pels anomenats “presentadors estrela”, cares conegudes de la televisió, en aquest cas, del panorama nacional, que amb el pas del temps, acaben convertint-se en persones de confiança per al públic. A més, degut a la quantitat de temes i formats que abarquen ja mencionada, els magazins poden presentar diverses estructures i variants. Aquesta investigació, coincidint amb la variant de magazin més freqüent, es basa en el gènere entrevista i en el gènere de debat, en el qual la presentadora fomenta el debat entre les persones participants, buscant la discrepància entre les seves idees i opinions (Cebrián Herreros, 1998), perseguint així l’espectacularització. Aquesta investigació es centra en les tertúlies dins dels magazins que, segons León-Gross i Gómez-Calderón (2011), són “una modalitat coral de gènere opinatiu, en el que els continguts informatius, interpretatius i explicatius compleixen sempre la funció d’apuntalar els judicis dels participants”.

D’acord amb Gómez (2005), la principal classificació dels magazins a Espanya es fa segons l’horari d’emissió: magazins matinals, de vesprada, de nit i els denominats “late shows”, aquests últims en emissió a partir de mitjanit. Si ens centrem en els magazins informatius diürns, l’autora els assigna una sèrie de característiques, com són el tractament més seriós de les notícies -comparat amb el tractament que es fa d’aquestes als magazins nocturns-; un públic majoritàriament femení, així com un ritme més pausat i un predomini de la crònica rosa i la tertúlia. No obstant, és evident que la televisió ha experimentat grans canvis, tant a nivell internacional com en el cas concret d’Espanya, fent-se patent una clara evolució dels espais purament informatius cap a una construcció de la realitat com espectacle, resposta a la “societat de l’espectacle” en la que vivim i que constitueix un estil de vida que té com

a finalitat l'exhibició a través dels mitjans de comunicació (Casero-Ripollés i Marzal-Felici, 2011). Els autors assenyalen com una causa d'aquesta espectacularització la lluita per l'audiència en la que es troben immerses les cadenes, conseqüència de la multiplicació de l'oferta televisiva i que ens porta a la imposició del model d'infoentreteniment.

2.2. Infoentreteniment

Encara que algunes investigacions discrepen entorn a la data d'aparició del infoentreteniment en televisió, la majoria de les investigacions coincideixen en situar-la entre finals dels anys 80 i principis dels 90, siguent una conseqüència directa de l'expansió de la televisió privada front a la pública i, per tant, una via de desenvolupament per atraure a l'audiència cap a aquestes noves cadenes que sorgeixen (Berrocal Gonzalo, Redondo García, Martín Jiménez, Campos Domínguez, 2014).

Thussu (2007), destaca que l'entreteniment s'ha convertit en una prioritat per a les televisions, així com en un estil comunicatiu informal que fica l'èmfasi en la personalització i l'espectacle, al mateix temps que busca maximitzar els beneficis econòmics per tal d'obtenir rendibilitat, ja que, segons l'autor, l'auge de l'infoentreteniment està relacionat amb el desenvolupament de les grans corporacions transnacionals de l'àmbit comunicatiu que, alhora, transmeten una ideologia global mercantilista. És per això que els mitjans informatius de televisió experimenten una creixent dependència cap als formats d'entreteniment (Brants, 1998)

L'espectacle, el drama i el conflicte són criteris de noticiabilitat dominants als mitjans de comunicació i ja formen part del discurs mediàtic, inclús en algunes ocasions, passant per damunt dels propis criteris informatius. L'anomenada "era de l'espectacle" en la que ens trobem immersos es remunta als anys 80, quan l'espectacularització va anar guanyant terreny front al periodisme tradicional, imposant-se de forma quasi generalitzada (Gayà, 2013) i transformant l'ofici de periodista construït fins a eixe moment. Per tant, la informació d'actualitat i l'entreteniment deixen de ser espais únics i heterogenis per a donar lloc a aquesta

nova realitat periodística. Segons Ortells-Badenes (2012), l'infoentreteniment comporta la pèrdua de credibilitat de la professió periodística, així com de la qualitat informativa degut al empobriment dels missatges. No obstant, aquest gènere també pot tenir efectes positius ja que, segons l'autora, un sector de la població que habitualment no s'interessa per determinats continguts seriosos, pot arribar a interessar-se, encara que siga a través d'un tractament informatiu "menys dur".

En aquest sentit, és evident que la televisió sempre ha estat constituïda per un component d'espectacularització, degut a la seva condició de mitjà de comunicació audiovisual, on les imatges concentren l'atenció del públic. En la parrilla televisiva, segons afirma García Avilés (2007), els programes informatius han de conviure amb la cultura de l'espectacle i, en aquest context en el que les xifres d'audiència són la principal referència per a valorar un programa, la qualitat de l'informació queda en segon pla, pel que els continguts es seleccionen tenint en compte l'impacte que poden causar en l'audiència, en lloc de la capacitat per a subministrar informació rigorosa. D'acord amb Allen (1999), l'audiència prioritza el consum d'històries dramàtiques, amb interès humà, front a les notícies *dures*, més serioses, com són els temes de política o economia. La violència contra les dones es classifica dins d'eixes històries d'interès humà, degut a que les protagonistes són dones que han viscut una experiència dramàtica en un entorn majoritarment quotidià i amb les que l'audiència es pot identificar fàcilment, encara que no deixa de ser una temàtica seriosa degut a la gravetat del problema i a que requereix d'un tractament rigorós.

Atenent al criteri de classificació promulgat per Berrocal Gonzalo, Redondo García, Martín Jiménez, i Campos Domínguez, (2014), els programes que analitza aquesta investigació es classifiquen dins de la tendència televisiva que aborda assumptes d'informació seriosa pertanyents al debat públic dins de programes destinats prioritàriament a la distracció de la ciutadania. A més, segons aquestes autores i autors, l'infoentreteniment recull informacions *dures* per a tractar-les des d'una perspectiva dramàtica o paròdica. Aquesta tendència pot comportar, en el cas concret de la violència masclista, el tractament dels casos com un succés i no des de la perspectiva de problema social, incidint en els detalls escabrosos i no en altres aspectes fonamentals com poden ser el context, les causes o l'oferiment d'ajuda assistencial. A més, impera la necessitat d'impactar en el públic, ja no a través de

continguts de qualitat, sino a través del drama, de recórrer a les emocions i a la ficció (Carrillo, 2013), entesa aquesta última com la dramatització dels relats.

2.3. Inici de la cobertura informativa de la violència contra les dones

Per tal de comprendre com hem arribat a la cobertura informativa que es realitza avui en dia sobre la violència masclista, és necessari remuntar-se fins quan la violència contra les dones va començar a tenir cobertura informativa a Espanya. Segons el professor Casero-Ripollés (2006), els mitjans de comunicació i les representacions simbòliques que aquests fan influeixen en la configuració de la nostra visió del món i, per tant, en el mode en el que la ciutadania entén la violència contra les dones; en aquest plantejament resideix l'interès d'aquesta investigació. Alberdi i Matas (2002), consideren que els mitjans de comunicació han sigut una peça clau per donar veu al moviment feminista i visibilitzar la violència contra les dones, encara que les particularitats ideològiques de cada mitjà interfereixen en els missatges que aquests donen i en el seu compromís amb la problemàtica. En aquesta línia, ambdues autores coincideixen en que els mitjans es debaten entre respectar la serietat de les notícies i complir la seva responsabilitat com informadors i formadors d'opinió, i atraure al màxim públic possible mitjançant la via del sensacionalisme, manifestant-se en aquests actituds masclistes que encara estan presents en la nostra societat.

Vives, Torrubiano, i Álvarez (2009), parlen dels mitjans audiovisuals en particular quan afirmen que les informacions centrades exclusivament en la mort tràgica poden augmentar la possibilitat de noves morts en circumstàncies similars. En canvi, si a eixes notícies s'afegeixen informacions relacionades amb la legislació o les declaracions de persones expertes, es pot generar l'efecte contrari, actuant el mitjà en qüestió com a instrument de conscienciació social.

Els assassinats masclistes han sigut classificats com a successos aïllats fins aproximadaments els anys 80, quan els mitjans encara parlaven de crims passionals i assenyalaven els cels i l'amor romàntic com les causes de la tragèdia, arribant a justificar així la violència en els hòmens i centrant la culpabilitat en la figura de la dona (Rodríguez-Cárcela, 2008). A partir d'aquesta època, l'apropament dels mitjans

al moviment feminista va provocar un canvi en l'enfocament d'aquest tipus de violència per tal de classificar-la com un problema social, encara que, en moltes ocasions, es continuen tractant com crims aïllats i no des de la perspectiva transversal del problema. Durant la primera meitat dels anys 90, els programes televisius matinals, junt a les revistes femenines i els suplementos dominicals es convertiren en els principals difusors de la violència contra les dones, encara que aquesta no va abandonar les seccions de successos de forma definitiva. És més, la informació copiava l'esquema tradicional dels successos, pel que els casos es presentaven com episodis ocasionals i excepcionals (Menéndez, 2011).

L'any 1997, es va produir un assassinat concret que va visibilitzar la problemàtica a Espanya (Vives, 2005). Ana Orantes, una granadina de 60 anys, va ser cremada viva pel seu espòs després de que aquesta denunciara públicament -a un programa de televisió- el maltractament físic i psicològic que patia des de feia més de 40 anys. Amb la seva valenta denuncia pública, Orantes va posar rostre a la violència masclista i la va situar com un assumpte d'interès social. Els mitjans de comunicació, consegüentment, s'adaptaren a aquesta nova realitat, produint-se una transformació en el tractament periodístic de la violència contra les dones cap a una major qualitat i quantitat informativa, segons Vives. Així doncs, l'evolució en el tractament periodístic de la violència contra les dones s'ha caracteritzat per "una major implicació i cura dels enfocaments que ha ajudat a la conscienciació de l'opinió pública i de les institucions" (Carballido, 2009), deixant a un costat les informacions centrades únicament en els detalls escabrosos i en la violència.

No obstant, a pesar de l'augment de la consciència social i dels avanços qualitius i quantitius, ja entrada la dècada del 2000, la figura de la dona continuava siguent tractada des del punt de vista de la culpabilitat i com a responsable del seu propi assassinat, alhora que se la jutjava per les seves accions, entorn o antecedents (Vallejo, 2005). A més, i a pesar de les recomanacions dels documents deontològics que proliferaven, els agressors i assassins eren tractats com a hòmens amb trastorns mentals o malalts, no com a hòmens en plenes facultats, pel que s'omitia complement l'estructura heteropatriarcal que sustenta el masclisme i es decontextualitzava la informació. En aquesta línia, els mitjans de comunicació destacaven els detalls menys significatius però que resultaven atractius per a

l'audiència, sense profunditzar en el “com” i “per què” periodístics que permeten un major anàlisi de la informació (Vallejo, 2005).

2.4. Manuals deontològics sobre violència contra les dones

L'exercici del periodisme representa un important compromís social per tal de que la ciutadania tinga un lliure accés a la informació i expressió d'idees. No obstant, els periodistes han de guiar-se per unes pautes de comportament professional, siga quin siga el suport utilitzat. Així doncs, el periodisme ha d'oferir a la societat espanyola la garantia de mantenir, colectiva i individualment, una conducta responsable des del punt de vista de l'ètica i la deontologia de la informació. (FAPE, 2017).

En els últims anys, han augmentat exponencialment a Espanya els documents deontològics sobre quin és el tractament periodístic adequat a l'hora d'abordar la violència masclista. Aquest increment dels documents pareix estar directament lligat a un augment de la sensibilització social respecte a la problemàtica, així com a l'institucionalització del problema i a la proliferació de legislació per a paliar-lo (Zurbano-Berenguer i García-Gordillo, 2017). Actualment, no existeix una proposta metodològica única que guie les accions dels mitjans i que unifique el tractament de la violència contra les dones per part d'aquests, encara que al llarg dels anys, els propis mitjans, associacions periodístiques i institucions públiques han dissenyat els seus propis manuals d'actuació, adaptats a les circumstàncies de l'època en la que es publiquen.

Els primer document conegut data de l'any 1999, “Decálogo de recomendaciones a los medios de comunicación para el tratamiento de la violencia contra las mujeres”, dissenyat pel Instituto Andaluz de la Mujer. A pesar de que és un document breu que consta de deu indicacions, recull les bases per a realitzar un tractament periodístic de qualitat de la violència masclista. No obstant, observem dos punts de proliferació d'aquests documents en els anys 2004 i 2008 (Zurbano-Berenguer i García-Gordillo, 2017), coincidint amb l'aprovació de la Ley Orgánica 1/2004 de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género, i la Ley Orgánica 3/2007 per a la igualtat efectiva de dones i hòmens. Aquests manuals són publicats tant per mitjans

de comunicació concrets, per col·legis i associacions de periodistes i per governs autonòmics i demés institucions.

Un dels últims manuals existents és el Manual d'Estil per al Tractament de la Violència Masclista i el Llenguatge Inclusiu en els Mitjans de Comunicació (Unió de Periodistes Valencians, 2017), que es presenta com una eina de treball dirigida a totes aquelles persones que participen en l'elaboració de contingut informatiu i d'entreteniment en mitjans de comunicació. Si comparem aquest document amb aquells que es publicaren a principis del segle XXI, observem un major aprofundiment en la manera correcta de tractar la violència contra les dones, així com en la terminologia emprada i en qüestions més concretes respecte a l'enfocament i a la figura de l'agressor. D'altra banda, 'Propuesta metodológica para la evaluación de la calidad deontológica de las noticias sobre violencias contra las mujeres' (Zurbano-Berenguer i García-Gordillo, 2017) és un manual que, partint de l'anàlisi de diversos documents deontològics existents, recull les característiques que han de tenir les informacions sobre violència contra les dones per a que aquesta es tracte des d'una perspectiva feminista. Aquest és, a més, el document emprat per a dur a terme el treball d'anàlisi dins de la present investigació.

3. Disseny metodològic

3.1. Tècnica d'investigació

Per tal de comprovar les hipòtesis plantejades, utilitzarem un anàlisi de contingut quantitatiu que responga adequadament a les necessitats dels objectius plantejats i que ens permeti conèixer el grau de compliment d'aquestes hipòtesis. Krippendorff (1990), defineix l'anàlisi de contingut com una tècnica d'investigació destinada a formular, a partir d'unes determinades dades, deduccions reproduïbles i vàlides que puguin aplicar-se al seu context, entès aquest últim com el marc de referència on es desenvolupen els missatges i els significats.

En paraules de Bardin (1996:32), l'anàlisi de contingut "és el conjunt de tècniques d'anàlisi de les comunicacions tendents a obtenir indicadors per procediments sistemàtics i objectius de descripció del contingut dels missatges permetent la

inferència de coneixements relatius a les condicions de producció i recepció d'aquests missatges". Així doncs, la capacitat d'aquesta tècnica per a recopilar, procesar i avaluar grans quantitats d'informació (Sánchez Aranda, 2005) fan de l'anàlisi de contingut quantitatiu el mètode més adequat per a aquesta investigació. Concretament, mitjançant l'anàlisi de contingut quantitatiu, es pretén analitzar una sèrie de variables i categories relacionades amb els principis i recomanacions deontològiques per al correcte tractament dels casos de violència contra les dones als magazins televisius espanyols.

Aquesta metodologia s'ha aplicat a dos estudis de cas concrets de violència contra les dones: l'assassinat de Diana Quer (2016) i el de Laura Luelmo (2018).

Diana Quer és una jove de 18 anys que va desaparèixer la matinada del 21 d'agost de 2016 a la localitat de A Pobra do Caramiñal (A Corunya). Després de 19 mesos de búsqueda, el seu cadàver va aparèixer el 31 de desembre de l'any 2017, amb signes de violència i d'intent d'agressió sexual, coneixent-se, a més, en aquestes dades, la identitat de l'assassí. Per la seva part, Laura Luelmo va ser raptada, agredida sexualment i assassinada al municipi de El Campillo (Huelva) el passat mes de desembre de 2018. El cos sense vida va ser descoberts cinc dies després de la desaparició, junt a la identitat de l'assassí.

3.2. Mostres analitzades

Les mostres analitzades s'han obtés dels magazins matinals televisius *La Mañana de la 1*, de Televisió Espanyola, i *El Programa de Ana Rosa*, de Telecinc. Es tracta de 36 programes no consecutius, dels quals s'analitzen 36 intervencions de tertulianes, tertulians i presentadores des de plató, 52 connexions en directe i 64 vídeos elaborats pel programa per a completar la informació quan es tracten els casos de Diana Quer i Laura Luelmo. Per tant, s'analitzaran un total de 18 programes pertanyents a *La Mañana de la 1* -9 del cas Diana Quer i 9 del cas Laura Luelmo- i 18 pertanyents a *El Programa de Ana Rosa* -9 del cas Diana Quer i 9 del cas Laura Luelmo-, el qual suposa un total de 32 hores de contingut analitzades.

En el cas de Diana Quer, s'han analitzat mostres del moment de la desaparició de la jove (juny de 2016), del moment en el que els cossos de seguretat aconseguen

accedir al seu telèfon mòbil (juliol de 2017) , i de quan es troba el cos sense vida de Quer i es deté a l'assassí (gener de 2018). L'elecció d'aquestes dades es justifica en que es tracta dels moments de la investigació en els que més quantitat d'informació s'elabora i, per tant, que més repercussió tenen en els mitjans de comunicació, a pesar de que, durant els 19 mesos que dura la investigació del cas, la producció d'informació és constant.

Pel que fa a Laura Luelmo, al tractar-se d'un cas que ocupa un període de temps molt més curt que el de Diana Quer -en una setmana desapareix la jove, es troba el cos sense vida i es deté a l'assassí-, els programes analitzats s'han extret des del 18 de desembre de 2018 (quan Luelmo desapareix) fins al 31 de desembre del mateix any (quan ja s'ha trobat el cos de la jove i es coneix la identitat de l'assassí). En aquest cas, s'ha optat per analitzar els nou programes consecutivament degut al curt espai de temps que ocupa el cas encara que, com en el cas de Quer, els programes analitzats concideixen amb la desaparició, investigació del cas i descobriment del cos.

3.3. Model d'anàlisi

Per a poder analitzar les mostres esmentades, s'ha utilitzat la proposta metodològica de les autores Belén Zurbano i Mar García-Gordillo (2017) per a avaluar la qualitat deontològica de les peces informatives sobre violència contra les dones (Taula 1). Aquesta taula s'aplicarà a cadascuna de les 36 intervencions des de plató, de les 52 connexions en directe i dels 64 vídeos elaborats. Aquesta ferramenta metodològica s'ha definit a partir de 29 codis, manuals i documents coneguts sobre com informar periodísticament sobre la violència contra les dones, els quals s'estenen en el temps des de 1999 fins a 2011; alguns exemples són 'Las noticias sobre violencia contra las mujeres. Trátalas bien' (1999), de l'Ajuntament de Pamplona, 'Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació' (2004), del Col·legi de Periodistes de Catalunya, o el 'Código de los profesionales de CSTV para la elaboración de informaciones sobre violencia machista en Canal Sur Televisión' (2010).

Taula 1. Model per a l'anàlisi del compliment deontològic

Variable	Categoria
Context	1. S'esmenta algun dels següents termes: Drets humans, problema social i problema estructural.
	2. S'ofereixen dades com denúncies o coneixements previs de l'entorn i/o de les Forces i Cossos de Seguretat, mesures o diligències adoptades, etc.
Fonts informatives	3. Existeixen almenys dos fonts informatives.
	4. Les fonts utilitzades són, en la seva totalitat, oficials i/o expertes.
	5. Entre les fonts utilitzades hi ha una o diverses pertanyents a organitzacions de dones i/o assistencials.
Identificació	6. Les dades oferides no fan referència a l'entorn de la víctima.
Terminologia	7. S'utilitza un avantítol amb la forma terminològica elegida o esta apareix clarament en el titular.
	8. La terminologia emprada es troba en el següent llistat: violència contra les dones, violència de gènere o violència masculista.
	9. No s'utilitzen més de dos fórmules terminològiques diferents.
	10. No s'utilitzen els vocables i/o sintagmes: violència domèstica, maltractament, amor.
Imatges	11. S'inclouen imatges condemnatòries i/o de repulsa (manifestacions, declaracions públiques, etc).
	12. Les imatges no permeten identificar a l'entorn de la víctima (lloc de treball, residència, etc).
Causes	13. No apareixen explicacions causals de les violències narrades.
	14. No es relaciona la violència amb problemes mentals o, si fos el cas, s'explica suficientment l'especificitat del cas concret, evitant l'associació entre violències contra les dones i problemes mentals.
	15. No s'indiquen dades sobre l'estatus socioeconòmic de les persones implicades, ni sobre la seva nacionalitat o religió. Si fora estrictament necessari s'explica suficientment que no existeixen 'perfils' sobre agressors i agredides en matèria de violències per raons de gènere.
Redacció	16. No es detalla el <i>modus operandi</i>
	17. No s'utilitzen fórmules reiteratives del tipus 'nova víctima'.
	18. No s'utilitzen adjectius per a descriure a les persones implicades.
	19. Les explicacions de l'agressió són contades segons un ordre lògic: "un home agredeix a una dona amb un resultat X".
Recursos	20. Apareix la menció al telèfon 016 com a recurs gràfic.
	21. En la notícia apareix informació sobre almenys una organització especialitzada en l'atenció a dones.
Enfocament	22. S'anomena més d'una forma de violència i, en tot cas, s'anomena que existeixen altres además de la que provoca l'interès noticiós.
	23. S'introdueixen dades sobre violència contra les dones a diferents nivells per a encuadrar el cas dins d'un problema social major.
Situació	24. Les notícies s'ubiquen en la secció de Societat o es procurarà donar-li preferència com una notícia d'interès nacional i situar-la en les situacions privilegiades dels espais mediàtics.

Font: Belén Zurbano i Mar García-Gordillo (2017)

4. Resultats

4.1. Tendències generals

A partir de l'anàlisi de les intervencions de tertulians i presentadores des de plató, el resultat del qual es pot consultar a la Taula 2, s'observa que les recomanacions més complides pels col·laboradors en ambdós casos són, amb un 100%, l'ús d'almenys dos fonts informatives (norma 3), no utilitzar més de dos formes terminològiques diferents (norma 9), ni els sintagmes maltractament o amor (norma 10) ni tampoc emprar fórmules reiteratives (norma 17).

En contraposició, les normes més infringides al cas Diana Quer són l'ús de la fórmula 'violència masclista' i/o derivats al titular (norma 7) i durant el programa (norma 8), així com l'ús de fonts pertanyents a organitzacions de dones i/o assistencials (norma 5) i l'inclusió d'almenys una organització especialitzada en l'atenció a dones (norma 21). Aquestes normes també tenen un percentatge de compliment baix en el cas Laura Luelmo, a excepció de la norma 8, que es compleix en el 78% de les intervencions.

Captura de pantalla *La Mañana de la 1* (TVE)

Captura de pantalla *El programa de Ana Rosa* (T5)

Taula 2. Les tertúlies matinals i compromís deontològic amb la violència contra les dones

Norma deontològica	Cas Diana Quer	Cas Laura Luelmo
3	100%	100%
9	100%	100%
10	100%	100%
17	100%	100%
6	77%	83%
13	72%	78%
15	72%	56%
12	67%	78%
18	66%	72%
4	61%	72%
19	61%	78%
14	56%	83%
24	55'5%	50%
16	45%	39%
1	39%	55'5%
23	33'5%	67%
2	16'5%	33'5%
22	16'5%	22%
11	11%	33%
20	11%	22%
7	6%	33%
8	6%	78%
5	5'5%	22%
21	0%	17%

Font: Elaboració pròpia a partir del model d'anàlisi de Zurbano i Garcia-Gordillo (2017)

Encara que als 36 programes apareixen més de dues fonts (norma 3), observem que aquest percentatge baixa si s'aplica el criteri de que totes han de ser expertes i/o oficials (norma 4). En aquesta línia, sols el 5'5% dels programes del cas Diana Quer i el 22% en el cas Laura Luelmo inclouen fonts pertanyents a organitzacions de dones i/o assistencials (norma 5), com és la psicòloga especialitzada en violència masclista convidada a *La Mañana de la 1* el 18/12/18.

En lo relatiu a la terminologia emprada, es destacable la diferència entre els dos casos. Els col·laboradors tracten el cas de Quer des de la perspectiva de la violència masclista (norma 8) en el 6% dels programes, mentre que, en el cas de Luelmo, es parla d'un crim masclista en el 78% de les col·laboracions des de plató. El 04/01/18, en *La Mañana de la 1* del cas Diana Quer, els tertulians afirmen que no es tracta d'un cas de violència contra les dones: "en el cas de que Diana haguera patit una agressió sexual, tampoc estaríem parlant de violència masclista".

És destacable que, en ambdós casos, hi ha un percentatge relativament alt d'incompliment de diverses normes relatives a les causes que motiven els assassinats. En el cas de Quer, el 44% dels programes relaciona el crim amb els problemes mentals que suposadament pateix l'agressor (norma 14), de qui els tertulians afirmen que té una "personalitat psicopàtica" (*La Mañana de la 1*, 02/01/18) o que "pateix per la seva obsessió amb el sexe" (*El programa de Ana Rosa*, 03/01/18). D'altra banda, en el 44% dels programes analitzats sobre el crim de Luelmo, s'inclouen dades que fan creure a l'audiència sobre un perfil d'agressor (norma 15), com l'addicció a les drogues, l'estat d'exclusió social o el ser de raça gitana. No obstant, la discrepància entre tertulians provoca que, en el 56% de les intervencions, es desmenteix que existisca un perfil d'agressor: "l'única causa de l'assassinat de Laura Luelmo és la violència masclista" (*La Mañana de la 1*, 20/12/18).

La recomanació de no redactar el *modus operandi* dels crims (norma 16) també s'incompleix entre un 55-60% de les intervencions de tertulians analitzades en ambdós casos, els quals acostumen a aportar dades escabroses sobre les agressions sexuals i els assassinats de les joves, incloent recreacions del que va ocórrer la nit dels fets en el cas de Luelmo (*El programa de Ana Rosa*, 19/12/18), quin va ser el procediment exacte que van seguir els assassins o els objectes que van utilitzar per tal d'agredir-les o maniarar-les.

D'altra banda, pel que fa a les connexions en directe, observem tendències similars a les de les intervencions des de plató, com el compliment al 100% de no utilitzar més de dos formes terminològiques diferents (norma 9) ni els vocables maltractament o amor (norma 10), ni tampoc fórmules reiteratives (norma 17), tal i com s'observa a la Taula 3. També coincideixen algunes de les normes més incomplides, com l'ús de fonts pertanyents a organitzacions de dones i/o assistencials (norma 5) o l'ús de la fórmula 'violència masclista' i/o derivats al titular (norma 7) i durant el programa (norma 8). L'inclusió d'almenys una organització especialitzada en l'atenció a les dones (norma 21) continua sent la recomanació més incomplida en ambdós casos, 0% en el cas Diana Quer i 17% en el cas Laura Luelmo, com la connexió amb membres de l'associació Clara Campoamor (*La Mañana de la 1*, 21/12/18).

Taula 3. Connexions en directe i compromís deontològic amb la violència contra les dones

Norma deontològica	Cas Diana Quer	Cas Laura Luelmo
9	100%	100%
10	100%	100%
17	100%	100%
15	92%	56%
19	75%	78%
13	69'5%	78%
14	58'5%	83%
18	58'5%	72%
16	55%	39%
24	52'5%	50%
12	42%	78%
3	41'5%	100%
6	39%	83%
2	30'5%	33'5%
4	25%	72%
1	16'5%	53'5%
11	11%	33%
23	8'5%	67%
22	6%	22%
8	5'5%	78%
20	3%	22%
5	2'5%	22%
7	2'5%	33%
21	0%	17%

Font: Elaboració pròpia a partir del model d'anàlisi de Zurbano i García-Gordillo (2017)

És destacable que, en el cas Laura Luelmo, s'observa com el 100% de les connexions contenen més de dos fonts informatives (norma 3), xifra que duplica al 41'5% de les connexions en el cas de Diana Quer que compleixen aquesta recomanació. L'ús de fonts expertes (norma 4) i de fonts pertanyents a organitzacions de dones (norma 5) segueix la tendència de les intervencions des de plató: en el cas de Luelmo s'utilitzen més fonts expertes i també més d'organitzacions de dones, com la connexió en directe amb l'expresidenta de l'Observatori contra la Violència de gènere en *La Mañana de la 1* (19/12/18).

Connexió amb l'expresidenta de l'Observatori contra la violència de gènere. *La Mañana de la 1*

Pel que fa a la no identificació de l'entorn de les víctimes (norma 6), aquesta norma es respectada en un 83% de les connexions del cas Laura Luelmo, xifra que destaca front al 39% de les connexions del cas Diana Quer que l'acaten. Aquestes dades es relacionen amb la quantitat de connexions que no inclouen imatges identificatives de l'entorn de les víctimes (norma 12), que també és major en el cas de Luelmo (78%) que en el cas de Quer (42%), a pesar de que en ambdós casos apareixen imatges dels habitatges dels familiars i amics, dels seus vehicles i llocs de treball, etc.

Connexió amb el pare de Bernardo Montoya, assassí de Laura Luelmo. *El programa de Ana Rosa*

Connexió amb la mare de 'El Xicle', assassí de Diana Quer. *La Mañana de la 1*

En lo relatiu a la terminologia, les connexions segueixen la tendència de les intervencions des de plató: sols el 5'5% de les connexions parlen de violència masclista en el cas Diana Quer front al 78% de les connexions que ho fan en el cas Laura Luelmo (norma 8). En aquesta línia, també s'inclouen el triple d'imatges condemnatòries i/o de repulsa (norma 11) en el cas Laura Luelmo (33%) que en el cas Diana Quer (11%), com per exemple, connexions en les concentracions i manifestacions que van tenir lloc en diferents punts d'Espanya baix el lema 'Todas somos Laura'. La menció al telèfon 016 (norma 20) també és baix en les connexions en directe, amb sols un 3% de compliment en el cas Diana Quer i un 22% en el de Laura Luelmo.

La diferència entre els dos casos també es fa patent en les recomanacions deontològiques sobre l'enfocament. En el 67% de les connexions del cas Laura Luelmo s'introdueixen dades sobre violències contra les dones a diferents nivells (norma 23), percentatge que difereix amb el 8'5% de les connexions del cas Diana Quer que compleixen aquesta recomanació.

Pel que respecta als vídeos complementaris analitzats, expressats a la Taula 4, s'observa la continuació d'algunes tendències vistes a les intervencions de plató i a les connexions, com el compliment al 100% de no utilitzar dos formes terminològiques diferents (norma 9) ni els vocables maltractament o amor (norma 10) ni tampoc fórmules reiteratives (norma 17). Les normes més incomplides també coincideixen, com el baix ús de fonts pertanyents a organitzacions de dones i/o assistencials (norma 5) o la falta d'informació sobre organitzacions especialitzades en l'atenció a dones (norma 21). En el cas Diana Quer, a més, hi ha un 0% de compliment en quan a que els sintagmes 'violència masclista' i/o derivats apareguen al titular (norma 7) i també pel que fa a la menció del telèfon 016 (norma 20).

Taula 4. Els vídeos i el compromís deontològic amb la violència contra les dones

Norma deontològica	Cas Diana Quer	Cas Laura Luelmo
9	100%	100%
10	100%	100%
17	100%	100%
15	86'5%	77%
3	83'5%	79'5%
18	66'5%	29'5%
24	63%	44%
19	60%	35%
16	56'5%	53%
4	53%	35%
6	53%	76%
13	43%	23'5%
14	40%	29'5%
12	26'5%	41%
2	23'5%	29'5%
23	20%	56%
11	10%	50%
22	10%	17'5%
1	6'5%	20'5%
5	3%	14'5%
8	3%	44%
21	3%	11'5%
7	0%	20'5%
20	0%	6%

Font: Elaboració pròpia a partir del model d'anàlisi de Zurbano i García-Gordillo (2017)

Crida l'atenció la falta d'ús dels terme 'problema social' o 'problema estructural' (norma 1) en ambdós casos, observant-se una clara diferència amb el compliment més constant d'aquesta norma a les intervencions i a les connexions. El compliment deontològic relatiu a les fonts informatives segueix la tendència iniciada per les intervencions en plató i les connexions en directe: percentatge alt de VTR amb dos o més fonts informatives (norma 3) que es redueix considerablement quan es tracta d'utilitzar únicament fonts expertes i/o oficials (norma 4). També coincideix el baix ús de fonts pertanyents a organitzacions de dones (5), un 3% en el cas Diana Quer i un 14'5% en el de Laura Luelmo.

Tal i com ocorre a les intervencions des de plató i a les connexions en directe, el percentatge de vídeos en els que s'usa el terme 'violència contra les dones' (norma 8) en el cas Diana Quer és baix (3%), augmentat en el cas Laura Luelmo (44%).

D'altra banda, l'inclusió d'imatges condemnatòries (norma 11) és cinc vegades major

en el cas Laura Luelmo (50% front al 10% del cas Diana Quer), mentre que l'ús d'imatges que permeten identificar a l'entorn de la víctima (norma 12) és major en el cas Diana Quer, tendència que també es còpia de les intervencions de plató i les connexions.

És destacable que, a diferència de les intervencions en plató i les connexions en directe, als VTR és en el cas Laura Luelmo en el que més s'incompleix el no utilitzar adjectius per a descriure a les persones implicades i les seves formes de vida (norma 18), recomanació que sols es segueix en el 29'5% de les peces. Alguns exemples són les paraules "loco" (*El programa de Ana Rosa*, 20/12/18) o "salvatge i desalmat" (*La Mañana de la 1*, 18/12/18). També és als vídeos complementaris quan, per primera volta, és el cas Laura Luelmo on es relaten amb major freqüència les agressions de forma passiva, invertint els rols (norma 19).

El compliment de les recomanacions deontològiques relacionades amb els recursos també és baix al vídeos complementaris, especialment en el cas Diana Quer. A més de diverses mencions al telèfon 016 (norma 20), en el cas Laura Luelmo també s'inclou informació sobre *Alertcops*, l'aplicació per a mòbil de la Guàrdia Civil i la Policia que emet avisos de seguretat front a situacions de risc (*El programa de Ana Rosa*, 21/12/18).

A mode de resum, es pot afirmar que les recomanacions deontològiques sobre violència contra les dones que més es compleixen als tres formats són: no utilitzar dos formes terminològiques diferents ni els sintagmes maltractament i/o amor (norma 9 i 10, respectivament), així com no emprar fórmules del tipus 'nova víctima' que inciten a la desensibilització social (norma 17). Pel contrari, entre les normes més infringides als tres formats trobem les relatives als recursos: incloure el telèfon 016 com a recurs gràfic (norma 20) i donar informació sobre almenys una organització especialitzada en l'atenció a dones (norma 21), així com el baix ús de fonts pertanyents a organitzacions de dones i/o assistencials (norma 5) i del sintagma 'violència masclista' i/o derivats al titular (norma 7). És destacable que, tant a les intervencions des de plató com a les connexions i als VTR, els percentatges de compliment són més baixos en el cas Diana Quer que en el de Laura Luelmo.

4.2. Anàlisi comparatiu

La Taula 5 mostra els resultats de l'anàlisi de contingut quantitatiu aplicat a les intervencions de tertulianes, tertulians i presentadora des de plató, amb distinció entre *La Mañana de la 1* i *El programa de Ana Rosa*. Com es pot observar a la Taula 5, la tendència general és que al cas Laura Luelmo ambdós mitjans de comunicació fan un major compliment de les normes deontològiques sobre violència contra les dones i que, a més, aquest compliment és major per part dels tertulians, tertulianes i presentadores de TVE que pels de la televisió privada. Aquesta diferència entre televisions es fa més patent en algunes recomanacions, com per exemple en les relatives a l'ús de fonts expertes i/o oficials (norma 4), on la diferència més clara l'observem en el cas Diana Quer, amb un 89% de compliment per part de TVE front un 33% per part de Telecinc.

Taula 5. Deontologia i violència contra les dones a les tertúlies matinals de TVE i T5

Norma deontològica	La Mañana de la 1 (TVE)		El programa de Ana Rosa (Tele5)	
	Cas Diana Quer	Cas Laura Luelmo	Cas Diana Quer	Cas Laura Luelmo
3	100%	100%	100%	100%
9	100%	100%	100%	100%
10	100%	100%	100%	100%
17	100%	100%	100%	100%
4	89%	78%	33%	66'5%
6	89%	78%	66'5%	66'5%
13	89%	78%	55'5%	89%
12	78%	78%	55'5%	66'5%
15	78%	33%	66'5%	78%
19	78%	66'5%	44'5%	89%
1	66'5%	66'5%	33%	44'5%
14	66'5%	78%	44'5%	89%
24	55'5%	44'5%	55'5%	55'5%
16	44'5%	33%	44'5%	44'5%
18	44'5%	89%	89%	55'5%
23	44'5%	78%	22%	55'5%
20	22%	33%	0%	11%
2	11%	22%	22%	44'5%
5	11%	22%	0%	22%
7	11%	22%	0%	44'5%
8	11%	78%	0%	78%
11	11%	44'5%	11%	22%
22	11%	22%	22%	22%
21	0%	33%	0%	0%

Font: Elaboració pròpia a partir del model d'anàlisi de Zurbano i García-Gordillo (2017)

També s'observa una diferència clara entre televisions en el tractament deontològic dels recursos: en el cas de *El programa de Ana Rosa*, la menció al telèfon 016 (norma 20) sols es compleix en un 11% en el cas Laura Luelmo (0% en el cas Diana Quer), mentre que a *La Mañana de la 1* es compleix tant al cas Diana Quer com al cas Laura Luelmo (amb un 22% i un 33% de compliment, respectivament).

La Taula 5 evidencia com els percentatges s'igualen en major mesura entre televisions en el cas Laura Luelmo, fent-se més evident la diferència entre la pública i la privada en el cas Diana Quer, per exemple, pel que fa a la terminologia emprada: mentre que els tertulians de *El programa de Ana Rosa* no empen en cap ocasió el terme violència masclista i/o derivats (norma 8) en el cas Diana Quer, el percentatge ascendeix al 78% en el cas Laura Luelmo, igualant-se així amb el 78% de TVE en el mateix cas.

No obstant, en algunes recomanacions *El programa de Ana Rosa* remunta les estadístiques del cas Diana Quer i es posiciona per davant de *La Mañana de la 1* en el cas Laura Luelmo. Els casos més significatius són els relatius a les causes, com per exemple, no indicar dades sobre l'estatus socioeconòmic de les persones implicades que puguen assenyalar un perfil d'agressor (norma 15), recomanació que la cadena privada compleix en el 78% d'ocasions del cas Laura Luelmo front al 33% de compliment per part de la cadena pública en aquest cas. En la resta de recomanacions pertanyents a les causes (norma 13 i 14), *El programa de Ana Rosa* també supera a TVE en quan a índex de compliment en el cas Laura Luelmo.

Pel que fa a les connexions en directe, tal i com ocorre a les intervencions des de plató, la televisió pública compleix en un major percentatge les recomanacions deontològiques respecte a la televisió privada, de la mateixa manera que aquestes també es compleixen més en el cas Laura Luelmo que en el de Diana Quer, com es pot observar a la taula 6.

Taula 6. Deontologia i violència contra les dones als directes de les tertúlies de TVE i T5

Norma deontològica	La Mañana de la 1 (TVE)		El programa de Ana Rosa (Tele5)	
	Cas Diana Quer	Cas Laura Luelmo	Cas Diana Quer	Cas Laura Luelmo
9	100%	100%	100%	100%
10	100%	100%	100%	100%
17	100%	100%	100%	100%
15	90%	83%	93'5%	81%
19	85%	91'5%	62'5%	50%
14	80%	83%	31%	87'5%
13	65%	100%	75%	87'5%
3	50%	75%	31%	31%
16	50%	91'5%	75%	37'5%
6	45%	41'5%	31%	18'5%
12	45%	75%	37'5%	81%
18	45%	75%	68'5%	68'5%
24	40%	58%	68'5%	75%
4	35%	83%	12'5%	62'5%
2	30%	50%	31%	31%
1	20%	58%	12'5%	50%
11	15%	25%	6%	18'5%
23	15%	25%	0%	18'5%
7	5%	8%	0%	18'5%
8	5%	50%	6%	25%
20	5%	16'5%	0%	6%
5	5%	16'5%	0%	0%
22	5%	8%	6%	18'5%
21	0%	8%	0%	0%

Font: Elaboració pròpia a partir del model d'anàlisi de Zurbano i García-Gordillo (2017)

Les fonts informatives també són en les connexions en directe un àmbit diferenciador entre ambdues televisions. Mentre que *La Mañana de la 1* empra més de dos fonts (norma 3) en el 50% de les connexions del cas Diana Quer i en el 75% del cas Laura Luelmo, *El programa de Ana Rosa* compleix la recomanació sols en el 31% de connexions de cadascun dels casos, de la mateixa manera que el percentatge de connexions on la totalitat de fonts emprades són expertes i/o oficials (norma 4) també és més alt en *La Mañana de la 1*. És destacable, a més, que en cap de les connexions analitzades de *El programa de Ana Rosa* apareix almenys una font informativa pertanyent a una organització de dones i/o assistencials (norma 5).

Els percentatges de compliment de les recomanacions relatives a les causes són més alts a les connexions en directe que a les intervencions des de plató. Cap destacar l'evolució del compliment de la recomanació de no relacionar la violència

amb problemes mentals (norma 14) en *El programa de Ana Rosa*, que sols la segueix en un 31% de les connexions al cas Diana Quer front al 87'5% que assoleix en el cas Laura Luelmo; les xifres relatives a aquesta recomanació són més igualades en *La Mañana de la 1* en ambdós casos. No obstant, en altres recomanacions, com no redactar el *modus operandi* (norma 16) Telecinc disminueix el compliment de la norma en el cas Laura Luelmo respecte a Diana Quer (37'5% front al 75%, respectivament).

A pesar de la tendència general de que *La Mañana de la 1* compleix en major mesura les recomanacions deontològiques, *El programa de Ana Rosa* supera a la cadena pública en alguns casos, com per exemple, a l'hora de incloure als titulars la forma terminològica elegida (norma 7) que, en el cas Laura Luelmo assoleix el 18'5% de compliment front al 8% de *La Mañana de la 1* en el mateix cas.

Pel que fa als vídeos complementaris, a diferència de les intervencions des de plató i les connexions en directe, les normes deontològiques es compleixen en un major percentatge en *El programa de Ana Rosa* que en *La Mañana de la 1* quan es tracta del cas Laura Luelmo, com es pot observar a la Taula 7. Alguns exemples són el 85'5% dels VTR que no ofereixen dades sobre l'entorn de la víctima front al compliment del 77'5% en la cadena pública. En les recomanacions relatives a la terminologia també observem aquesta tendència: la cadena privada utilitza un avantítol amb la forma terminològica elegida (norma 7) un 12% més que TVE, alhora que empra la forma terminològica 'violència masclista' i/o derivats en un 5% més de vídeos. El mateix ocorre amb la inclusió d'imatges que no permeten la identificació de l'entorn -lloc de treball, residència...- de la víctima (norma 12), recomanació que es compleix en un 36'5% més de videos de la cadena privada que de TVE en el cas Laura Luelmo.

Connexió front la casa de la mare de Diana Quer. *La Mañana de la 1*

Taula 7. Deontologia i violència contra les dones als vídeos de les tertúlies de TVE i T5

Norma deontològica	La Mañana de la 1 (TVE)		El programa de Ana Rosa (T5)	
	Cas Diana Quer	Cas Laura Luelmo	Cas Diana Quer	Cas Laura Luelmo
9	100%	100%	100%	100%
10	100%	100%	100%	100%
17	100%	100%	100%	100%
3	87'5%	89%	78'5%	78'5%
15	87'5%	66'5%	85'5%	100%
6	68'5%	77'5%	37'5%	85'5%
18	68'5%	22%	64%	43%
4	62'5%	33%	43%	43%
19	62'5%	39%	57%	37'5%
16	56%	55'5%	50%	57%
13	43'5%	22%	43%	28'5%
24	43'5%	44'5%	85'5%	71'5%
14	37'5%	33%	43%	28'5%
12	37'5%	27'5%	14%	64%
2	31%	22%	14%	43%
22	18'5%	16'5%	0%	21'5%
23	18'5%	50%	21'5%	71'5%
1	12'5%	27'5%	0%	14%
11	12'5%	61%	7%	43%
5	6%	16'5%	0%	14%
8	6%	44'5%	0%	50%
21	6%	11%	0%	14%
7	0%	16'5%	0%	28'5%
20	0%	11%	0%	0%

Font: Elaboració pròpia a partir del model d'anàlisi de Zurbano i García-Gordillo (2017)

S'observa com els percentatges de compliment de les recomanacions es troben més igualats, tant entre cadenes com entre casos d'anàlisi. En el cas de les fonts informatives, *El programa de Ana Rosa* es manté constant en incloure almenys dos fonts (norma 3) en el 78'5% dels VTR, i en que la totalitat d'aquestes siguin expertes i /o oficials (norma 4) en el 43% d'aquests, tant en el cas Diana Quer com en el de Laura Luelmo.

D'altra banda, *El programa de Ana Rosa* supera a *La Mañana de la 1* en ambdós casos en algunes recomanacions: s'introdueixen dades sobre violències contra les dones a diferents nivells (norma 23) en un 3% més de VTR de Telecinc que de TVE en el cas Diana Quer, de la mateixa manera que la supera en un 21'5% en el cas de Luelmo. Aquesta tendència també es compleix en la situació dels vídeos en les anomenades situacions privilegiades dels espais mediàtics (norma 24), recomanació que es compleix en un 42% més de VTR de *El programa de Ana Rosa* que de *La Mañana de la 1* en el cas Diana Quer, i un 27% més en el cas Laura Luelmo.

5. Conclusions i discussió

Esta investigació aborda el compliment de les recomanacions deontològiques sobre violència contra les dones en els magazins de televisió matinals, concretament en els casos de Diana Quer i Laura Luelmo. La importància del treball radica, per una part, en la problemàtica socialment transversal que suposa la violència masclista i, per l'altra, en el paper de transformadors socials que juguen els mitjans de comunicació. Després de l'anàlisi de resultats, es detecten varies tendències en la present investigació que confirmen o, pel contrari, refuten les hipòtesis plantejades al principi d'aquest treball.

La primera tendència detectada és que els magazins de televisió matinals incompleixen, majoritàriament, les normes deontològiques relacionades amb la violència masclista, ja que en cada mostra d'anàlisi s'incompleixen entre 12 i 14 normes d'un total de 24. Aquestes dades confirmen parcialment la primera hipòtesi, que planteja un alt grau d'incompliment de la deontologia existent (H.-1). No obstant, la segona part de la hipòtesi queda refutada, la qual planteja que les recomanacions relatives a les causes i al context són les més incomplides. Les normes relatives al context són: emprar els termes Drets Humans, problema social i/o problema estructural (norma 1); i oferir dades sobre l'agressió, com denúncies o coneixements previs de l'entorn i/o Forçes i Cossos de Seguretat, mesures o diligències adoptades, etc (norma 2). Per la seva part, les normes relatives a les causes són: no donar explicacions causals de les violències narrades (norma 13); no relacionar la violència amb problemes mentals (norma 14); i no indicar l'estatus socioeconòmic de les persones implicades (norma 15).

Al contrari, el que ocorre és que les intervencions de col·laboradores i presentadores des de plató acaten les normes relacionades amb el context en quasi la meitat dels programes, encara que a les connexions en directe i als VTR s'observa més incompliment. Encara que ni les intervencions des de plató, ni les connexions en directe ni els vídeos assoleixen el 50% de compliment, les recomanacions relatives al context no són les més incomplides. D'altra banda, en quan a les causes, no sols no són les normes menys acatades, sinó que es troben entre les que més es compleixen. Les intervencions de tertulians i presentadores des de plató compleixen les normes relatives a les causes en la majoria de

programes, al igual que les connexions en directe. En el cas dels vídeos complementaris, aquestes recomanacions es compleixen en la mitad de les peces analitzades.

La segona tendència detectada és que són les tertulianes, tertulians i presentadores des de plató qui més respecten les recomanacions deontològiques. És per això que la segona hipòtesi queda refutada, ja que aquesta indicava que a les connexions en directe i als vídeos elaborats es compleixen més regularment els manuals deontològics (H.-2). Cal destacar que hi ha coincidència amb les normes més respectades i amb les que menys es respecten a les tres mostres (intervencions des de plató, connexions en directe i vídeos). No utilitzar més de dos formes terminològiques diferents (norma 9) ni tampoc els vocables 'maltractament' i/o 'amor' (norma 10), així com fórmules reiteratives del tipus 'nova víctima' o 'nou cas de' (norma 17), són les recomanacions més acatades per les tres mostres d'anàlisi. D'altra banda, les normes més ignorades en els tres casos són l'ús de fonts pertanyents a organitzacions de dones i/o assistencials (norma 5), la menció al telèfon 016 com a recurs infogràfic (norma 20) i l'inclusió d'informació sobre almenys una organització especialitzada en l'atenció a dones (norma 21).

Pel que fa a la darrera tendència observada, aquesta confirma la tercera hipòtesi, que sostenia que la televisió privada incompleix més regularment la deontologia periodística sobre el tractament de la violència contra les dones (H.-3). Així s'ha comprovat, *La Mañana de la 1*, de TVE, compleix les recomanacions deontològiques en un major percentatge d'ocasions que *El programa de Ana Rosa*, de Telecinc. Cal destacar que ambdues cadenes coincideixen amb les normes més respectades (norma 9, 10 i 17) com amb les que menys (norma 5,7,20 i 21) i que, a més, tant la televisió pública com la privada respecten més recomanacions deontològiques en el cas Laura Luelmo que en el cas Diana Quer, observant-se així una major evolució de compliment a mesura que passen els anys, del compliment deontològic relatiu a l'ús de termes com 'violència masculista', 'violència contra les dones' i/o 'violència de gènere' (norma 8) en el cas de les intervencions de tertulians, tertulians i presentadora des de plató; l'ús d'almenys dos fonts informatives (norma 4) en el cas de les connexions en directe i, per últim, l'introducció de dades sobre violències contra les dones a diferents nivells per enquadrar el cas narrat dins d'un problema

social major (norma 23), en el cas dels vídeos complementaris.

A partir d'aquesta última tendència, donat que el tractament d'aquestes notícies ha millorat amb el temps, es podria dir que els moviments feministes sorgits a nivell internacional i nacional, que assoleixen el seu auge a finals de l'any 2017 i al 2018, estan contribuint a canviar la perspectiva social sobre la violència masclista, l'assetjament cap a les dones i les agressions sexuals, també entre els mitjans de comunicació i els periodistes que, cada vegada més, compten amb manuals deontològics que aborden aquest tema.

El moviment mundial #MeToo, que naix a l'octubre de 2017, és el punt de partida d'una sèrie de moviments feministes arreu del món, tal i com indiquen algunes investigacions anteriors (Mendes, Ringrose i Keller, 2018). En el cas concret d'Espanya, la vaga i les manifestacions del 8M l'any 2018, suposen un moment històric per al feminisme. Conseqüentment, aquests canvis es reflecteixen en el tractament que els mitjans de comunicació fan sobre les violències cap a les dones i en la visibilitat que donen al feminisme, tal i com ja apunten estudis anteriors a aquesta investigació (Alberdi i Matas, 2002; Carballido, 2009; Casero-Ripollés, 2006). Els resultats obtinguts al present treball evidencien una millora del tractament deontològic als magazins de televisió matinals en el cas Laura Luelmo -que té lloc després del #MeToo i del 8M- respecte al cas Diana Quer -ocorregut abans de la revolució feminista-.

Aquesta investigació pot contribuir a la millora del tractament periodístic de la violència contra les dones, especialment pel que fa als magazins de televisió matinals, assenyalant les principals errades i establint les passes a seguir per tal de tractar la violència masclista des d'una perspectiva feminista pel que fa a la terminologia, les fonts, els recursos o l'enfocament, entre altres pautes. No obstant, es tracta d'una mostra limitada ja que sols estudia casos espanyols en mitjans de comunicació espanyols. Per això, seria interessant que futures investigacions incloguessin altres mitjans de comunicació europeus per a poder comprovar quin és el tractament deontològic que aquests fan en casos de violència contra les dones ocorreguts als seus països.

6. Bibliografía

- Alberdi, I. i Matas, N. (2002). *La violencia doméstica: Informe sobre los malos tratos a mujeres en España*. Barcelona: Fundación La Caixa.
- Álvarez, R. (2018, 31 diciembre). 2018 cierra con la cifra más baja de mujeres asesinadas por su pareja en 15 años. *El Mundo*. Recuperat de: <https://www.elmundo.es/espana/2018/12/31/5c2a03f021efa0c25a8b45f4.html>
- Bardin, L. (1977). *Análisis de contenido*. Madrid: Akal Ediciones. ISBN: 84-7600-093-6.
- Berrocal Gonzalo, S., Redondo García, M., Martín Giménez, V. i Campos Domínguez, E. (2014). *La presencia del infoentretenimiento en los canales generalistas de la TDT española*. *Revista Latina de Comunicación Social*, 69, pp.85 a 103. Recuperado de: http://www.revistalatinacs.org/069/paper/1002_UVa/RLCS_paper1002.pdf
- Brants, K. (1998). *Who's afraid of infotainment?*. *European Journal of Communication*. 13(3), 315-335.
- Carballido, P. (2009). Medios de comunicación social y violencia de género: Una revisión desde la teoría del framing. En Bernardo Paniagua, Martínez García y Montiel Roig (coords.), *Retos de la comunicación ante la violencia de género. Marco jurídico, discurso mediático y compromiso social* (pp. 157-174). Barcelona: Tirant lo Blanch.
- Carrillo, N (2013). *El género-tendencia del infoentretenimiento: definición, características y vías de estudio*, en C Ferré Pavia (Ed.): *Infoentretenimiento. El formato imparable de la era del espectáculo*. Barcelona: UOC.
- Casero-Ripollés, A. (2006). *Discurso mediático, inmigración e ilegalidad: legitimando la exclusión a través de las noticias*. Sitio web de la Fundación CIDOB.
- Casero-Ripollés, Andreu y Marzal Felici, José Javier (2011). *Periodismo en televisión: nuevos horizontes, nuevas tendencias*. Comunicación Social Ediciones y Publicaciones: <http://www.comunicacionsocial.es/docs/publicaciones/ficheros/introduccionp48.pdf>
- Castelló Belda, R i Gimeno Berbegal, A (2018). *Manual d'estil per al*

tractament de la violència masclista i el llenguatge inclusiu en els mitjans de comunicació. Unió de Periodistes Valencians.

- Cebrián Herreros, M., (1998), *Información televisiva. Mediaciones, contenidos, expresión y programación*, Madrid, España: Editorial Síntesis.
- EGM (Estudio General de Medios) (2018). *Marco General de los Medios en España 2018*. [base de dades en línia] <https://www.aimc.es/a1mc-c0nt3nt/uploads/2018/02/marco18.pdf> [data de consulta: 1 de maig de 2019].
- FAPE (Federación de Asociaciones de Periodistas de España) (2017). *Código deontológico*. [base de dades en línia]. <http://fape.es/home/codigo-deontologico/> [data de consulta: 22 de maig de 2019].
- Ferré Pavia, C. (2013). *Infoentretenimiento: el formato imparable de la era del espectáculo*. Barcelona: Editorial de la Universitat Oberta de Catalunya. ISBN: 978-84-9029-177-1
- García Avilés, J. (2007). *El infoentretenimiento en los informativos líderes de audiencia en la Unión Europea*. Madrid: Universidad Miguel Hernández. Recuperado de: <https://core.ac.uk/download/pdf/13271691.pdf>
- IAM (Instituto Andaluz de la Mujer) (1999). *Decálogo de recomendaciones a los medios de comunicación para el tratamiento de la violencia contra las mujeres*. Sevilla, España. Recuperado de: <https://www.nodo50.org/prometeo/textos/decalogo.pdf>
- INE (Institut Nacional d'Estadística) (2017). *Víctimas mortales por violencia de género*. [base de dades en línia] http://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259926144037&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout¶m1=PYSDetalle¶m3=1259924822888. [data de consulta: 1 de maig de 2019].
- Krippendorff, K. (1980). *Content Analysis. An introduction to its methodology*. Pennsylvania: Sage Publications.
- León Gross, T. i Gómez Calderón, B.J. (2011). *La tertulia en España: medios públicos, la última frontera de la pluralidad*. Estudios sobre el mensaje periodístico. Vol. 17, 1, pp. 67-80, Madrid, España: Servicio de Publicaciones de la Universidad Complutense. Recuperado de: <http://revistas.ucm.es/index.php/ESMP/article/view/36946/35755>

- Marín, C.(2006). *Periodismo Audiovisual. Información, entretenimiento y tecnologías multimedia*. Madrid: Gedisa Editorial.
- Mendes, K., Ringrose, J., y Keller, J. (2018). #MeToo and the promise and pitfalls of challenging rape culture through digital feminist activism. *Revista Europea de Estudios de la Mujer* , 25 (2), 236–246.
- Menéndez, M. (2011). Representación mediática de la violencia de género. Mallorca: Universitat de les Illes Balears.
- Organizació Mundial de la Salut (2013). *Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*. Ginebra: Organizació Mundial de la Salut. [data de consulta: 1 de maig de 2019]. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/85239/9789241564625_eng.pdf;jsessionid=158303FBF177B3EB7E40200274BCB64C?sequence=1
- Ortells-Badenes, S. (2012). *Infoentretenimiento y periodismo político en televisión*. En Casero-Ripollés, A. (ed.), *Periodismo político en España: concepciones, tensiones y elecciones*, 33, pp. 99-115, La Laguna, España: Sociedad Latina de Comunicación Social. Recuperado de: http://www.revistalatinacs.org/067/cuadernos/33_CAL_interior.pdf
- Paniagua, B, Martínez García, E, Montiel Roig, G i Belando Garín, B (2009). *Retos de la comunicación ante la violencia de género: marco jurídico, discurso mediático y compromiso social*. España: Tirant lo Blanch. ISBN: 978-84-9876-652-3.
- Paz Rodríguez, J, Martínez Perza, R, Marreno Gómez, J, Alconada De los Santos, M. i Gila Ordóñez, M. (2014). *Manuales para el Abordaje Profesional Integral de la Violencia contra las Mujeres*. Asociación Internacional de Juristas “Inter Iuris”. España, Perú. Recuperado de: https://www.upo.es/cms1/export/sites/upo/upsc/voluntariado/oficina-voluntariado/documentos/MANUAL_PARA_EL_ABORDAJE_INTEGRAL_VD_G.pdf
- Pew Research Center (2018). *Tv is the most popular source for news across Western Europe, but online and radio outlets are just as popular in some countries*. [data de consulta: 1 de maig de 2019]. Recuperat de: https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/09/27/most-western-europeans-prefer-tv-news-while-use-of-print-outlets-lags/ft_18-09-27_westerneuropemedia_tvisthemost/
- Revolución #MeToo. *El País*. Recuperado de:

https://elpais.com/tag/movimiento_metoo/a

- Rodríguez Cárcela, R. (2008). *Del crimen pasional a la violencia de género: evolución y su tratamiento periodístico*. Ámbitos: Revista internacional de comunicación, 17, 171-188.
- Sánchez Aranda, J.J. (2005), *Análisis de contenido cuantitativo de medios*. En Berganza Conde, M^a.R. y Ruiz San Román, J.A., *Investigar en comunicación. Guía práctica de métodos y técnicas de investigación social en Comunicación*. Aravaca, España: Mc Graw-Hill.
- Thussu, D.K. (2007). *News as Entertainment. The rise of global infotainment*, Londres, Reino Unido: Sage Publications.
- Vallejo, C. (2005). *Representación de la violencia contra las mujeres en la prensa española (El País y El Mundo) desde una perspectiva crítica de género*. (Tesis de Doctorado). Universidad Pompeu Fabra, Barcelona.
- Vega Montiel, A. (2009). *La influencia de los medios de comunicación en la representación social de la violencia de género contra las mujeres y las niñas*. Revista da Associação Nacional dos Programas de Pós-Graduação em Comunicação.
- Venis, S., i Horton,R. (2002). *Violence against women: a global burden*. The Lancet.
- Vives, C. (2005). *La violencia contra la mujer en el espacio discursivo público*. Madrid: Centro Reina Sofía para el Estudio de la Violencia.
- Vives, C., Torrubiano, J., i Álvarez, C. (2009). *The effect of television news items on intimate partner violence murders*. The European Journal of Public Health, 19(6), 592-596.
- Zurbano Berenguer, B. i García Gordillo, M. (2017): Propuesta metodológica para la evaluación de la calidad deontológica de las noticias sobre violencias contra las mujeres. *Communication & Society*. 30(1), 73-85.

Violence against women and deontology in television morning magazines. The cases of Diana Quer and Laura Luelmo

1. Introduction

Television is the most popular medium of communication used by Spanish citizens for information purposes. The television morning magazines, which are the focus of this research, are especially acclaimed formats since they integrate a wide variety of issues and journalistic genres. More specifically, violence against women is a common subject dealt with in the Spanish media -and in other societies-: since 2003, more than 1,000 women have been murdered due to male violence, according to the National Women's Institute. Therefore, we are facing a social problem in which the media plays a fundamental role. They are able to misinform and create prejudices. On the other hand, they can expose cases of violence against women and comply with the existing deontological norms. In order to verify the degree of compliance with the journalistic deontological manuals regarding issues of gender violence, this research has as its object of study the magazines *La Mañana de la 1* and *El programa de Ana Rosa*. This investigation focuses on the murders of Diana Quer and Laura Luelmo, two highly famous cases in Spain which achieved high ratings.

Based on the viewing of 36 non-consecutive programmes of *La Mañana de la 1* -public channel- and *El programa de Ana Rosa* -private channel-, this research aims to achieve the following objectives:

1.1. Objectives

O1. To evaluate if the morning television magazines comply with the deontological recommendations in the journalistic coverage of violence against women.

O2. To find out if there are differences from the deontological point of view between the set interventions of collaborators and presenter, the live connections and the videos elaborated to complement the information in the morning television magazines.

O3. To compare if there are differences from the deontological point of view between the public television and the private television in Spain with respect to the journalistic coverage of violence against women.

1.2.Hypotheses

Taking into account the above-mentioned objectives and taking as a reference the relevance of gender violence in talk-shows, the following hypotheses have been elaborated:

H1. Morning television magazines do not comply with most of the deontological norms on the journalistic treatment of violence against women, especially those relating to the context and causes that have led to the aggressions and murders.

H2. In the live connections and in the complementary videos, the deontological manuals on violence against women are followed more regularly. Thus, the interventions of talk-show guests and hosts are the ones that do not comply with the deontological rules most of the times.

H3. There are differences from the deontological point of view between private and public television. Private television, compared with public television, fails to comply with journalistic deontology on the treatment of gender violence on more occasions.

2. Methodology

In order to test the previously mentioned hypotheses, we will use a quantitative content analysis applied to the murders of Diana Quer (2016) and Laura Luelmo (2018).

As for the analysed samples, these are 36 non-consecutive programmes. 36 talk-show guests and hosts' interventions on set are analysed, as well as 52 live connections and 64 complementary videos, making a total of 32 hours analysed.

So as to analyze the above-mentioned samples, Belen Zurbano and Mar García-Gordillo (2017)'s methodological proposal has been used. The authors' proposal attempts to evaluate the deontological quality of the pieces on violence against women, which will be applied to each one of the analyzed pieces.

3. Results

After having analysed the interventions of talk-show's guests and hosts from the set, it is observed that the most fulfilled rules are the use of at least two informative sources, not to use more than two different terminological forms, nor the expressions 'mistreatment' or 'love'. On the other hand, among the most violated norms we find the use of the formula 'sexist violence' in the headline or the use of sources belonging to women's organisations.

Focusing on the results obtained by each program, the general tendency is that the collaborators of *La Mañana de la 1* comply with the deontological norms more regularly than those of *El programa de Ana Rosa*.

Secondly, the live connections follow similar tendencies to those of the interventions from the set. They share the most followed norms, as well as some of the most unfulfilled rules, being the inclusion of at least one organization specialized in the attention to women the most unfulfilled recommendation both in Laura Luelmo's case and in Diana Quer's one.

As it occurs in the case of set interventions, live connections comply with ethical rules more often in the case of Laura Luelmo than in the case of Diana Quer. Similarly, public television is the channel that most respects the patterns, in comparison to private television.

Lastly, as far as complementary videos are concerned, the most respected deontological rules are shared with those used in set interventions and live connections. Some of the less respected norms, such as the lack of information about organizations specialized in the attention to women, are also shared. It is remarkable that, unlike the set interventions and live connections, in the complementary videos of Laura Luelmo's case, the deontological regulations are not complied more regularly in *La Mañana de la 1* than in *El programa de Ana Rosa*. For example, the recommendation of not using adjectives to describe the people involved in the case or their life-style is not followed.

4. Conclusion

After having analysed the results, a number of trends have been identified:

The first trend detected is that morning television magazines fail to comply with the deontological rules related to gender violence, since in each sample between 12 and 14 of a total of 24 rules are not complied with. These data partially confirm the first hypothesis, which posits a high degree of non-compliance with the existing deontology (H.1). However, the second part of the hypothesis, which states that the recommendations relating to causes and context are the most unfulfilled ones, is refuted.

The second trend detected is that the talk-show guests and hosts are the ones who most respect the deontological recommendations. Therefore, the second hypothesis is refuted, since it states that in live connections and in complementary videos, the deontological manuals (H.2.) are complied more regularly. It should be noted that the three samples of analysis coincide in both the most and the least respected standards.

As for the latest observed trend, it confirms the third hypothesis, which states that private television breaches the journalistic deontology on the treatment of violence against women more regularly than private television (H.3). *La Mañana de la 1*, a public channel, complies with the recommendations on a greater percentage of occasions than *El programa de Ana Rosa*, a private channel. Both channels agree on the most respected rules as well as on those that are least respected. Moreover, both public and private television respect more deontological recommendations in the Laura Luelmo case than in the Diana Quer case.

The study's main conclusion is that the feminist movements which have emerged at a worldwide level at the end of 2017 and in 2018, have changed the social perspective on sexist violence, women's harassment and sexual aggressions. The global movement #MeToo, born in October 2017, is the starting point for a series of feminist movements around the world. In Spain, the strike and the demonstrations of March 8 in 2018 represent a historic moment for feminism. Consequently, these

changes are reflected in the media's treatment of violence against women. The results obtained in this research show an improvement in the deontological treatment of morning television shows in the Laura Luelmo case, which occurred after the feminist revolution.